

AZƏRBAYCAN DİLİNDƏ DAD BİLDİRƏN SİFƏTLƏRİN SEMANTİK VƏ ÜSLUBİ XÜSUSİYYƏTLƏRİ

Açar sözlər: sifət, semantik təhlil, “dad” kateqoriyası, üslubi çalar

Key words: adjective, semantic analysis, the category of “taste”, stylistic features

Ключевые слова: прилагательные, семантический анализ, категория «вкус», стилистические особенности

Giriş

İnsanın empirik duyğuları arasında xüsusi yeri olan dad duyğusu orqanizmin xarici qıcıqlardan müdafiə reaksiyalarında mühüm rol oynayır və böyük emosional-psixoloji əhəmiyyətə malikdir. Dad duyğuları hissi idrak səviyyəsi və gerçəkliyin müəyyən zaman kəsiyi barədə biliklərimizin mənbəyi olaraq müxtəlif elmlərin – tibb, psixologiya, fiziologiya və s. – tədqiqat predmeti kimi çıxış edir. Bu da həmin elmlərin verdiyi məlumatların müvafiq dil hadisələrinin aydınlaşdırılması üçün linqvistik təhlil prosesində istifadə edilməsini nəzərdə tutur. XX yüzilliyin 70-ci illərində meydana çıxan koqnitiv psixologiya sahəsində, müasir psixoloji tədqiqatlarda insanın ətraf aləmi dərk etməsinin mexanizmlərini ortaya çıxarmaqda böyük işlər görüldü. Hər şeydən əvvəl, bu tədqiqatlarda ətraf aləmin insan tərəfindən qavranılmasında, o cümlədən qavrama anlayışına bir sıra dəqiqləşdirmələr gətirildi. Duyğular təkcə ətraf mühit, daxili aləmimiz, bədənimiz haqqında biliklərimizin mənbəyi deyil, həm də hiss və emosiyalarımızın mənbəyidir.

“Dad”ın bir anlayış kimi qavranılıb dərk edilməsi üçün onun fizioloji, psixoloji, koqnitiv, eləcə də linqvistik əsaslarına diqqət yetirmək lazım gəlir. Fizioloji mənada dad xüsusi bir duyğu, hiss olub, dilin selikli qişasındakı dadbilmə üzvlərinə və ağız boşluğunun bəzi hissələrinə maddə və cisimlərin təsiri ilə əmələ gəlir. Əksər fizioloqlar dörd əsas dad duyğusunun – acı, şirin, duzlu və turş – olduğunu qəbul edir. Müvafiq olaraq xalis dad duyğularını da yalnız dörd əsas dadla birləşdirmək olar: acı, şirin, duzlu və turş. Dad hissiyyatı koqnitiv sistemin bir hissəsidir. Həmin sistemə iybilmə, toxunma da daxildir. İndi mövcud biokimyəvi və biofiziki mexanizmlərin heç biri dadın hiss edilməsini təfərrüatı ilə izah edə bilmir. Dad xüsusiyyətlərinin insan tərəfindən dərk edilməsinin nəticələri özünün dildəki ifadəsini sifət kateqoriyasında, xüsusilə dad bildirən sifətlər qrupunda tapır.

Müasir Azərbaycan dilində “sifət”, ingilis dilində “adjective”, rus dilində “прилагательное” termini ilə adlandırılan söz kateqoriyasının mənşəyi problemi müasir dilçilikdə qəti həllini tapmadığı səbəbindən hər zaman tədqiqatçıların diqqət mərkəzində olmuşdur. Tədqiqatçılar arasında sifət kateqoriyasının mənbələri və diaxroniyası ilə bağlı fikir birliyi yoxdur. Məsələn, rus nəzəri dilçiliyində hələlik az və ya çox dərəcədə qəbul edilmiş ümumi fikir bundan ibarətdir ki, sifətlər isimdən törəmişdir (S.D.Katsnelson, A.A.Potebnya, L.P.Yakubinski, V.M.Jirmunski və s.). Sifət nitq hissəsi keyfiyyət və əlamət bildirən söz qrupu kimi dilçilik tarixində uzun müddət xüsusi bir adla göstərilməyib, semantik və sintaktik cəhətdən ayrıca bir nitq hissəsi şəklində fərqləndirilməmişdir. Əsrlər boyu digər sözlərlə birlikdə, müasir təsnifat meyarları üzrə isim statusu almaqla, onlar substantiv (əşyavi) mənaya malik olmuş, ad sinfinə aid edilmiş və sadəcə adlar adlandırılmışdır.

Türk dillərində tarixi baxımdan sifətin bir nitq hissəsi olaraq xüsusi morfoloji göstəriciləri olmamışdır, sifətin özünün müstəqil nitq hissəsi kimi mövcudluğu türkoloqlar arasında mübahisə yaratmışdır. Türkologiyada bu məsələyə XX əsrdə yeni baxış bucağından yanaşılmağa başlanmışdır. Bu yanaşmanın mahiyyəti ondan ibarətdir ki, sözün bu və ya digər nitq hissəsinə aid edilməsi bir yox, müxtəlif əlamətlər əsasında təyin edilməlidir. Həmin yanaşmanın formalaşmasında türk dillərini tədqiq edən rus dilçilərinin təsiri olmuşdur. Türk dillərində nitq hissələri nəzəriyyəsinin əsas müddəaları keçən əsrin ortalarında təxminən belə formalaşdırıldı ki, sözlərin nitq hissələrinə aid edilməsi üçün mühüm olan meyarlar morfoloji, semantik və sintaktik olaraq götürülməlidir.

Azərbaycan dilçiliyində nitq hissəsi kimi sifətə yanaşma müxtəlif olmuşdur. Belə müxtəliflik hətta sifətin bir nitq hissəsi olaraq mənə tutumunun müəyyənləşdirilməsində özünü göstərmişdir. Dilçiliyimizdə sifət həm əşyanın əlamət və (ya) keyfiyyətini bildirən sözlər kimi [3, s.45], həm də ümumən əlamət və keyfiyyət bildirən nitq hissəsi olaraq göstərilir [5, s. 78]. Hətta dilçiliyimizdə sifətin yalnız “əlamət” bildirən söz kimi təqdim olunduğu da müşahidə olunur [7, s.36]. Azərbaycan dilçiliyində akademik və monoqrafik nəşrlərdə

sifətin tərifində işlədilən “əlamət” və “keyfiyyət” və ya yalnız “əlamət” terminindən istifadə edilməsi müəyyən izahat tələb edir. Bu məsələyə münasibət bildirən Y.Seyidov yazır ki, “... əlamət və keyfiyyət müxtəlif anlayışlar kimi qəbul edilir. Əlamət deyəndə əşyanın zahiri görünüşü (gözəl, uca, geniş, ağ, qara), keyfiyyət deyəndə əşyanın daxili xüsusiyyətləri (yaxşı, ağıllı, mərd, paxıl) nəzərdə tutulur. Əlamət termini təkcə işlədildəndə bu xüsusiyyətlərin hamısı (həm zahiri, həm də daxili) anlaşılır [8, s. 98]”. Q.Kazımov qeyd edir ki, “sifət əşyanın əlamətini və ya keyfiyyətini bildirən bir söz qrupu kimi, başqa nitq hissələrindən mənasına, morfoloji əlamətinə və sintaktik vəzifəsinə görə fərqlənir. Sifətlər konkret lüğəvi mənasına görə əlamət və ya keyfiyyət bildirdiyi kimi, ümumiləşmiş qrammatik mənasına görə də əlamət, keyfiyyət bildirir və bu cəhət onu başqa nitq hissələrindən fərqləndirməyə imkan verir [6, s. 69]”.

Azərbaycan dilində “dad bildirən sifətlər”, “dad sifətləri”, “dad məfhumu bildirən sifətlər”, “dad ifadə edən sifətlər”, “dad əlamətlərini ifadə edən sifətlər” kimi terminlərlə adlandırılır. Azərbaycan dilçiliyində istifadə edilən dörd terminin yalnız biri – dad bildirən sifətlər – mahiyyət etibarilə məzmunu ifadə edə bilər. Fikrimizcə, sonuncu termin daha məqbul sayıla bilər. Ayrı-ayrı dillərin materiallarına əsaslanan araşdırmalarda dad bildirən sifətlərin vahid təsnifatının olmaması da vurğulanmalıdır. Müxtəlif araşdırmalarda tədqiqatçılar ya semasioloji, yəni ümumi semantik komponent əsasında, ya da onomasioloji, yəni sözün mənasının müəyyən anlayışla əlaqəsi, nisbəti prinsipindən çıxış edərək sifətləri konkret qrupa daxil edirlər. Bu zaman həm dad duyğusunu ifadə edən sifətlər, həm də dad duyğusunu səciyyələndirən sifətlər eyni qrupa aid edilir.

Azərbaycan dilində: acı, acılı, acımış, acımsov, acımtıl, apacı, ballı, dadlı, dadsız, duzlu, duzsuz, ədviyyatlı, ədviyyəli, kəmsşirin, kəskin, qaxsımış, qaxsınmış, qəndli, ləziz, ləzzətli, ləzzətsiz, limonlu, meyxos, sirkəli, şomşor, şəkərli, şərbətli, şimşit, şipşirin, şirəli, şirəsiz, şirin, şirincə, şirinhal, şirinli, şirinsov, şirintəhər, şit, şor, şorakətli, şoranlı, şorməzə, tamlı, tamsız, tumturş, turş, turşaşirin, turşhal, turşməzə, turşulu, turşumuş, tünd. Sonra həmin siyahıdan dad mənası əsas olan sifətlər bu mənənin üzə çıxarılması üçün tətbiq edilən bir sıra qaydalar [10, s.78] əsasında seçilir və dad bildirən əsas leksik vahidlərin siyahısı aşağıdakı tərkibdə müəyyənləşdirilir: acı, şirin, turş, şit, şor. Azərbaycan dilində duzlu sifətləri siyahıya daxil edilmir, çünki onlarda dad mənası nominativ deyil, törəmədir. Lakin həmin sözlər də tədqiqatdan kənar saxlanmır. Lüğətlərdə verilmiş izahlara əsaslanaraq, dad bildirən sifətlərin qarşılaşdırılan dillərdə aşağıdakı cərgələr əmələ gətirdiyini söyləmək olar:

a) məzmununda dadın olduğunu təsdiq edən sifətlər: acı, acılı, ballı, duzlu, şəkərli, şirin, şirinhal, şorməzə, şipşirin, kəmsşirin, dadlı, tamlı, ləziz, ləzzətli və s.

b) məzmununda dadın olduğunu inkar edən sifətlər: dadsız, şit, duzsuz, ləzzətsiz, tamsız və s.

Dad bildirən sifətlər müxtəlif qrup və yarımqruplarda birləşərək mikrosahələr əmələ gətirir ki, onları da aşağıdakı cədvəl şəklində təsvir etmək olar:

Şirin mikrosahəsi	şirin, şirintəhər, şirinhal, şirinsov, kəmsşirin, şirincə, meyxos, turşaşirin, şirinliacılı, şipşirin, şəkərli, qəndli, ballı, şirəli, şərbətli
Acı mikrosahəsi	acı, acımsov, acımtıl, acılışirinli, tünd, kəskin, apacı, acımış, qaxsımış, qaxsınmış, ədviyyatlı, ədviyyəli
Turş mikrosahəsi	turş, turşhal, turşməzə, meyxos, şorməzə-turş, tumturş, turşaşirin, limonlu, turşulu, turşumuş, sirkəli
Duzlu mikrosahəsi	duzlu, şor, şorməzə, şomşor, şoranlı, şorakətli, şorməzə-turş salt,
Duzsuz mikrosahəsi	duzsuz, şit, şirin
Dadlı mikrosahəsi	dadlı, ləzzətli, ləziz, şirəli,
Dadsız mikrosahəsi	dadsız, şit, şimşit, ləzzətsiz, şirəsiz, tamsız

Cədvəldən görüldüyü kimi, müxtəlif qruplar arasında kəskin sərhəd qoymaq həmişə mümkün olmur. Bu ondan irəli gəlir ki, dad əlaməti bildirən eyni bir sifət müxtəlif qrupa daxil ola bilər. Məsələn, Azərbaycan dilində turşaşirin, meyxos sifətləri həm “Şirin”, həm də “Turş” mikrosahələrinə daxildir, yaxud Azərbaycan dilində tünd sifəti həm “Acı” mikrosahəsinə, həm də “Turş” mikrosahəsinə daxil edilə bilər. Şit sifəti “Duzsuz” mikrosahəsində yer aldığı kimi, “Dadsız” mikrosahəsində, Azərbaycan dilində şirin sifətləri isə həm “Şirin”, həm də “Duzsuz” mikrosahələrində yerləşdirilə bilər. Dad əlamətinin təzahüründəki müxtəlif dərəcələrin ifadə edilməsi üçün qarşılaşdırılan dillərdə analitik konstruksiyalardan geniş istifadə edilir.

Ədəbi dilin funksional, xüsusilə bədii, qismən də publisistik üslublarında ekspressivlik mənəyi kimi sifətin üslubi imkanlarını nəzərə almamaq olmur. Hər bir dilin bədii ədəbiyyatında sifət nitq hissəsinin üslubi imkanlarını üzə çıxarmağa şərait yaradan gözəl nümunələr vardır. Akad. A.A.Axundov yazır ki, “Bədii əsərin gözəlliyi üçün əsas şərt olan bədii mükəmməllik bu və ya digər əsərin yalnız kompozisiyası, canlı və parlaq obrazları ilə deyil, eyni zamanda həmin əsərin dili ilə təyin edilir: bədii yaradıcılıq məhsulu o zaman qiymətli olur ki, onun dili də yaxşı olur, oxucunu ələ ala bilir, onu həyəcanlandırır”. Danışiq, bədii və publisistik üslublarda dad bildirən sifətlər çoxfunksiyalılıq nümayiş etdirir. Belə mətnlərdə həmin leksika həm birbaşa, həm də məcazi mənələrdə müxtəlif üslubi məqsədlərlə istifadə edilir. [1, s. 67]

“Şirin” dad bildirən sifətlər Azərbaycan dilində istər ilkin mənə, istərsə də törəmə mənələr baxımından geniş imkanlarla üzə çıxır. Şirin dad, ümumiyyətlə, xoş, pozitiv hissi ifadə etdiyi üçün sənətkarlar tərəfindən onların bu imkanlarından istifadə edilərək nitqin daha ekspressiv, ifadəli olmasına çalışılır. Şirin dad bildirən sifətlər bədii-poetik mətnlərdə əsasən eşitmə, görmə, iy, qoxu ilə bağlı obrazların təqdimatında çıxış edir. Acı dad xoş olmayan, neqativ hissi ifadə edir. Bu səbəbdən acı dad bildirən sifətlərdən müxtəlif mətnlərdə insana xoş olmayan, neqativ hiss və duyğuların ifadəsində istifadə olunur. Həmin sifətlərin semantik strukturunda qiymətləndirmə metaforasının köməyiylə yaranan məcazi mənələr meydana çıxır

Bədii ədəbiyyatdan toplanan nümunələr şirin sifətinin aşağıdakı mənələrini fərqləndirməyə imkan verir:

1. Şəkər və ya bala xas dadı, tamı olan. Bu, şirin sifətinin əsas, denotativ mənasıdır. Onun reallaşmasında şirin sifəti aşağıdakı isimlərlə birləşmə əmələ gətirir: a) dad adı bildirən: şirin dad, şirin tam. Limonadların qəbulundan sonra ağızda şirin dad qalır (“Həftə” qəz.); b) içki adları: Çoxları daha çox şirin çaxır içirdilər. (Elçin). Necə yəni çayımız qəndsiz də şirin olar? c) meyvə və giləmeyvə adları: şirin gilə, şirin qarpız, şirin alma, şirin gavalı və s. Elə ən şirin meyvələr də ağacın lap yuxarılarında olar (S.Səxavət). Şaftalısı - nabatlı, Üzümləri - şirin qənd (X.Əlibəyli). Hamısı şirin nar dənəsidir (Ə.Cəfərzadə); d) qida məhsulları, yemək adları: Bu arıların balı da şirin olur (Anar). İmsakda çox yağlı, çox duzlu və həddindən artıq şirin yeməklər məsləhət deyil.

2. Təmiz, içməyə yararlı. Bu mənə şirin sifətinin əsas mənası ilə əlaqəlidir. Həmin mənədə şirin sözü əsasən “su” ismi ilə işlənir. Su və suyun qərar tutduğu bulaq, çay, göl, dəniz və s. isimlərlə işləndiyi məqamlarda şirin sifəti atributiv və predikativ funksiyalarda işlənir. Ətraf su səltənətiydi – bir-birindən şirin bulaqlar, bir-birindən soyuq, buz kimi, dupduru bulaqlar (Anar). Şirini idi, bal kimi, daşdan sızıb gələn sular idi quyu suları (Ə.Cəfərzadə).

3. Ürəyətımlı, sevimli, əziz. Bu mənədə şirin sifəti qız, gəlin, insan, adam tipli konkret isimlərlə birləşmə əmələ gətirir. ... ucaboy, şirin, əsmər bənizli qız isə onun yanından ələ keçirdi ... (İ.Əfəndiyev).

4. Qulağa xoş gələn, ahəngdar. Bu mənədə şirin sifəti qulaqla eşidilə bilən hər bir şeyi bildirən isimlərlə (səs, söz, avaz, zümzümə, nəğmə, musiqi, 15 ton, mahnı, ləhcə, gülüş, sükut və s.) birləşmə əmələ gətirir: Bütün qızlar kimi onu da şirin sözlər meyxos edirdi (İ.Şıxlı). ...bir azdan uşağın şirin mişiltısı eşidildi (A.Quliyev).

5. Ümumən xoş qavranılan, xoş duyğular bəxş edən, rahatlıq gətirən//verən, xoş xarakterli. Həmin mənədə şirin sifəti aşağıdakı isimlərlə birləşmə əmələ gətirir: a) həyatın müxtəlif dövrlərini, situasiyalarını bildirən isimlərlə: Həqiqi mənədə yaşanan ömürlər çətinliklərdən, əzablardan keçəndə çox şirin olur (Şərq qəzeti); b) yaşanan zamanın müxtəlif kəsiklərini bildirən isimlərlə: şirin vaxtlar, şirin dəqiqələr, şirin anlar və s.: Təskinliyim isə budur ki, bu kiçik yazını qələmə alıb, gözəl bir poeziya axşamından yaddaşında qalan şirin anları xatırladım (C.İbrahimli); c) insanın fəaliyyəti, vəziyyəti, hiss və duyğularını bildirən isimlərlə: Yaquət xanımın şirin yuxusuna haram qatılar (Anar). ... anlaşılmaz, şirin ağırlar dolu bu ecəzkar məhrəmlikdə əriyib itmək qorxusuyla... heç vaxt adam kimi yaşaya bilməyəcəyimi anlayıram (A.Məsud); d) insanın davranış tərzini ifadə edən isimlərlə: şirin əhval-ruhiyyə, şirin xasiyyət, şirin naz-qəmzə

6. Xoş ətri // qoxusu // iyi olan. Bu mənə dad və qoxu duyğularının birgə çıxış etdiyi metaforik mənə əsasında “dad” sahəsinə aid sifətin “qoxu” sahəsinə köçürülməsi ilə ortaya çıxır. Sərin, dinc otluğun şirin ətrindən, bulaqları andıran dadlı tamından özgə heç nə duyulmurdu (S.Əhmədli)

Turş sözü üçün Azərbaycan dilində aşağıdakı izah verilir: “TURŞ sif. [fars.] Sirkə, limon, lavaşana və s. dadında olan” [2, s. 78]. Lüğətdə verilən izah turş sifətinin təkmənalı söz olduğunu, yalnız dad bildirdiyini göstərir.

Bəzi tədqiqatçılar yazırlar ki, “Azərbaycan dilində turş sifəti, əsas etibarilə, dad ifadə edir və ingilis dilindən fərqli olaraq, insanlara tətbiq edilmir. Belə ki, biz nə danışiq dilində, nə lüğətlərdə, nə də bədii ədəbiyyatda “turş görünüş” və ya “turş xasiyyət” kimi birləşmələrə rast gəlmədik.” Azərbaycan dilindəki turş sifətinin təkcə dad bildirməyib, insana aid edilə bilən mənə çaları bildirdiyini bir sıra isimlərlə birləşmələrində müşahidə etmək olar. [4, s. 67]

Azərbaycan dilində duzlu sifətinin semantik strukturunda “xoş, ürəyətəyan, sevimli, xoşagələn, qanışirin, suyuşirin, yapışıqlı, cazibəli, maraqlı” mənə çaları mövcuddur. Bu mənədə duzlu sifəti adam, insan, qız, oğlan, cavan və s. isimlərlə işlənərək insanlara şamil edilir: ... Şəmistan ağanın deyib-gülən, at çapan, nazlı-duzlu bir qızı var (İ.Şıxlı)... özü duzlu adam idi. (S.Səxavət). Duzlu sifəti danışiq, söhbət, xəbər, dil,

üslub, şeir, hekayə, kitab, lətifə, atmaca və s. isimlərlə də işlənir: Bu qərribə əhvalatları özünəməxsus cod, yonulmamış, acıq-saçıq, amma duzlu bir üslubla danışırdı (S.Rüstəmخانlı).

Nəticə. Əlamət və keyfiyyət bildirən sözlərin ümumi dilçilikdə, türkoloji və Azərbaycan dilçiliklərində tədqiqi məsələlərinin nəzərdən keçirilməsi bir daha belə bir qənaətə gəlməyə əsas verir ki, bu sahələrin hər birində sifət nitq hissəsinə yanaşmada təxminən eyni, mübahisəli, lakin kifayət qədər nəzəri cəlb edən mənzərə müşahidə olunur. Azərbaycan dilində dad bildirən sifətlərin semantik strukturunun müqayisəsi aşkar şəkildə göstərir ki, dad bildirən leksik vahidlərin semantikasının milli spesifikasının təzahürü hesab edilə bilər. Azərbaycan dilində dad bildirən sifətlərin oxşarlığı özünü belə bir faktda göstərir ki, onların semantik strukturunda eyni mənə tipləri ayırd edilə bilər: əsas (ilkin) nominativ mənə; törəmə nominativ mənə, əsas mənə əsasında motivləşmiş törəmə-nominativ mənə, frazeoloji bağlı mənə. Azərbaycan dilində şirin, acı, turş, şit, şor, duzlu söz cərgəsi ilə təmsil olunan dad bildirən sözlərin vahid sistemi meydana çıxmışdır. Dad bildirən sifətlərin məzmunu göstərilən bu semantik əlamətlərlə hüdudlanmır. Tədqiq edilən sifətlərin semantik strukturuna eyni zamanda dad hissindən əlavə digər hiss orqanları ilə əlaqəli semalar da daxil olur ki, bu da həmin sifətlərin semantik strukturunu konnotativ, məcazi mənə çalarları ilə zənginləşdirir. Frazeologizmlərin tərkibində dad bildirmə müxtəlif üslubi funksiyalar yerinə yetirir, informativliyi zənginləşdirir, ona obrazlılıq verir. Dad bildirən sifətlər Azərbaycan dillərinin funksional üslublarının demək olar ki, hamısında təmsil olunur. Onlar obrazlılığın, üslubi priyomların, məcazların, fiqurların yaradılması üçün tikinti materialı kimi çıxış edir, hər iki dilin linqvo-üslubi vasitələrinin tərkibində fəal iştirak edir.

Ədəbiyyat:

1. Axundov A. Dilin estetikası. Bakı: Yazıçı, 1985, s. 219
2. Azərbaycan dilinin izahlı lüğəti. IV c. Bakı: Şərq-Qərb, 2006, s. 377
3. Azərbaycan dilinin qrammatikası. I hissə. Azərbaycan SSR EA-nın nəşri, 1951, s. 118
4. Əliyeva Nərmən. İngilis dilində sifət. Oçerklər. Bakı: Elm və təhsil, 2010, s. 268
5. Hüseynzadə M. Müasir Azərbaycan dili. Morfologiya. 3-cü hissə. Bakı: Maarif, 1983, s. 72- 73
6. Kazımov Q.Ş. Müasir Azərbaycan dili. Morfologiya. Bakı: Nurlan, 2010, s. 98
7. Müasir Azərbaycan dili, II cild, Morfologiya. Bakı: Elm, 1980, s. 95.
8. Seyidov Y. Azərbaycan dili. Bakı: Maarif, 1978, s. 82. 4
9. Seyidov Y. Azərbaycan dilinin qrammatikası. Morfologiya (ikinci nəşr). Monoqrafik dərs vəsaiti. Bakı: Bakı universiteti nəşriyyatı, 2002, s. 267.
10. Tahirov İ. Azərbaycan və ingilis dillərində zaman kateqoriyası. Bakı: Nurlan, 2007, s. 126.

Semantic and stylistic features of taste adjectives in azerbaijani language

Summary

The article gives general information about the concept of "taste" and its the semantic features in Azerbaijani language, and it is mentioned in different languages. In general, the attributes included in this group are involved in linguistic research on the materials of the Azerbaijani language. Identifying the typology and specificity of the semantic variation of lexical units, which defines the attributes and qualifications, will determine the dependence of the semantics and the context in which they are used as a speech part.

Семантические и стилистические особенности прилагательных вкуса на азербайджанском языке

Резюме

В статье дается общая информация о категории «вкуса», раскрывающая смысловые особенности вкуса на азербайджанском языке, и она упоминается на разных языках. В целом, атрибуты, входящие в эту группу, часто становятся предметом исследования лингвистических исследований на материалах азербайджанского языка. Определение типологии и специфики семантической вариации лексических единиц, которая определяет атрибуты и квалификации, определит зависимость семантики и контекста, в котором они выступают в качестве речевой части.

Rəyçi: prof. C.Cəfərov

Göndərilib: 10.02.2020

Qəbul edilib: 13.02.2020